

FVBELL-1/2011.
(FVBELL-1/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Fogyasztóvédelmi bizottsága**
Ellenőrző albizottságának
2011. május 2-án, kedden, 9 óra 04 perckor
a Képviselői Irodaház V. emelet 562. számú tanácstermében
megtartott üléséről

**A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki bevezető, a napirend elfogadása</i>	5
<i>A büntetés-végrehajtási intézetekben tapasztalt fogyasztóvédelmi természetű kérdések, aggályok megvitatása</i>	5
<i>Dr. Tóth Balázs beszámolója</i>	5
<i>Dr. Tóth László reflexiói</i>	9
<i>Dömény Sándor szóbeli kiegészítése</i>	13
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	17
<i>Reagálások</i>	18

Napirendi javaslat

1. A büntetés-végrehajtási intézetekben tapasztalt fogyasztóvédelmi természetű kérdések, aggályok megvitatása

Meghívott előadó:

Dr. Tóth Balázs munkatárs (Helsinki Bizottság)

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Ertsey Katalin** (LMP), az albizottság elnöke

Mágori Józsefné (Fidesz)
Örvendi László József (Fidesz)
Z. Kárpát Dániel (Jobbik)

Helyettesítési megbízást adott

Szabó Zsolt (Fidesz) Örvendi Lászlónak (Fidesz)
Simonka György (Fidesz) Mágori Józsefnének (Fidesz)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Dr. Tóth Balázs munkatárs (Helsinki Bizottság)
Dr. Tóth László helyettes államtitkár (Belügyminisztérium)
Dömény Sándor bv vezérőrnagy (Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága)
Dr. Palló József bv ezredes (Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága)

(Az ülés kezdetének időpontja: 9 óra 04 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

ERTSEY KATALIN (LMP), az albizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó reggelt kívánok mindenkinek! Köszönöm szépen, hogy eljöttetek. Ez az Ellenőrző albizottság első ülése, úgyhogy köszönöm, hogy mindenki képviseli a maga frakcióját. Amikor rátérünk a napirendre, akkor majd egy bemutatkozást is szeretnék kérni a meghívottaktól, illetve az előadótól. A határozatképességet megállapíthatjuk.

Egy napirendi pontunk van: a bv-intézetekben tapasztalt fogyasztóvédelmi típusú tapasztalatok megbeszélése. Ha ez a napirend elfogadható, akkor kérem, hogy a bizottság tagjai igen szavazatukkal jelezzék a napirend elfogadását! (Szavazás.) Köszönjük szépen.

Akkor ezt egyhangúlag elfogadtuk.

A büntetés-végrehajtási intézetekben tapasztalt fogyasztóvédelmi természetű kérdések, aggályok megvitatása

Bevezetőként annyit érdemes tudni erről, hogy a bv-intézetekben a fogva tartottak körülményeit elsősorban az emberi jogi bizottság vizsgálja emberi jogi szempontból, civil szervezetek és egyéb szakértők bevonásával, de történt egy olyan helyzet, hogy amikor én Geréb Ágnest látogattam rendszeresen, akkor fogyasztóvédelmi szempontból is meglepődtem a kondíciókon, és akkor a bizottság egy vizsgálattal bízott meg. Ezt a személyes látogatások, illetve kérdések alapján tettem fel. Nem jártam más bv-intézetben, ezért kértem meg az egyik civil szervezet képviselőjét, hogy adjon egy tükörképet arról, hogy amiket én tapasztaltam a Nagy Ignác utcában, azok mennyire reflektálnak a magyarországi börtönállapotokra általában, mennyire eszi ugyanazt a rendkívül alacsony minőségű kosztot az összes fogva tartott az országban, vagy ez egy különleges jelenség, mindenhol ki van-e szervezve a konyha, vagy van, ahol megoldják belül, és ezzel másféle megoldásokat is találnak; a gyógyszerhez jutás, a könyvtárhasználat olyanfajta jogok, amik nem közvetlenül az emberi jogokhoz tartoznak, hanem olyan értelemben fogyasztói jogok, amelyeket ez a bizottság hivatott vizsgálni. Ezzel a bevezetéssel megköszönöm, hogy a bv-intézetek felügyeletét végző kollégák is itt vannak. Először Tóth Balázs, a Helsinki Bizottság munkatársa fog egy rövid elővezetést tartani arról, hogy mik az ő tapasztalataik, én kiegészítem ezt a kérdésekre kapott válaszaimmal az intézetparancsnokok részéről, és utána kérdésekre és beszélgetésre lesz lehetőség, természetesen a megfelelő minisztériumi vezetők részvételével, és őket is kérem, hogy egyből reflektáljanak, amikor Tóth Balázs befejezi. Ez a menetrend így megfelel mindenkinek? (Jelzésre:) Köszönöm szépen.

Akkor Tóth Balázst megkérem, hogy röviden mondja el, hogy mik az elmúlt évek tapasztalatai ezekben a speciális, főleg az étkezést, a gyógyszerhez jutást, egyebeket illető fogyasztóvédelmi kérdésekben. Köszönöm.

Dr. Tóth Balázs beszámolója

DR. TÓTH BALÁZS munkatárs (Helsinki Bizottság): Köszönöm szépen a szót. Köszönöm a meghívást, és nagyon örülök, hogy nem egyedül vagyok a meghívottak között; mert az eredeti verzióban még egyedül láttam magamat; örülök, hogy a szakma képviselői is jelen vannak. Arról volt szó, hogy egyrészt általános tapasztalatokról, másrészt pedig javaslatokról fogok beszélni; nem tudom, hogy ezt kettéválasszuk-e, vagy mondhatom most.

ELNÖK: Nyugodtan lehet egyben.

DR. TÓTH BALÁZS munkatárs (Helsinki Bizottság): Jó. Csak hogy a tisztelt bizottság tagjainak világos legyen, hogy miről beszélünk, mert azt gondolom - mint ahogy a képviselő asszony is említette -, a büntetés-végrehajtási helyzet nem kitüntetetten fogyasztóvédelmi problémakör, ezért a bizottság tagjai is ritkán találkoznak egyébként büntetés-végrehajtási kérdésekkel, olyan kérdéseket tettem fel először magamnak, amelyeket megpróbálok röviden megválaszolni, hogy miért fogyasztóvédelmi probléma, vagy hogyan merül fel fogyasztóvédelmi probléma egyáltalán egy bv-n belül, és miért speciális a fogva tartottak helyzete a fogyasztóvédelmi problémákkal kapcsolatban. Minderről röviden fogok csak beszélni.

Fogyasztóvédelmi problémaként definiálhatjuk a büntetés-végrehajtási, fogva tartott élet számtalan olyan aspektusát, amikor maga a fogva tartott is valamilyen javak vagy szolgáltatások fogyasztójaként jelenik meg, és itt nyilván nem a büntetés-végrehajtás, mint állami szolgáltatás fogyasztójára kell gondolni, hanem olyan aspektusokra, mint amikor valaki ételt, italt kap, amikor kiétkezik, amikor orvosi, egészségügyi ellátást kap, de ez is egyébként megjelenik egészségügyi problematikaként, és az egészségügyi ellátáshoz való jog keretében is tárgyalható lenne. Amiért speciális a fogva tartottak helyzete, az az, hogy még a normál civil életben is, tehát olyan emberek esetében, akik szabadon dönthetnek arról, hogy mit és hol fogyasztanak, és mit választanak, bármikor, amikor valamilyenfajta visszaélésre, jogsértésre vagy valamilyen, akár csak etikátlan vagy tisztességtelen gyakorlatra is került sor, megvan a lehetőségük arra, hogy válasszanak a piacon, elmennek egy másik szolgáltatáshoz, és tőle veszik igénybe az adott szolgáltatást, vagy tőle vásárolnak. A fogva tartottak esetében erre nincs lehetőség, ezért a kiszolgáltatottság nyilván mindig növeli egyébként a visszaélés és a jogsértés lehetőségét is. Ez nem egy specifikusan büntetés-végrehajtási szituáció. A fogyasztóvédelmi szabályozásoknak az a része, ami a gazdasági erőfölénnyel való visszaélésről szól, ami a kartelltilalomról szól, vagy általában ami létrehozza a fogyasztóvédelmi szabályozás speciális, fokozott védelmi jellegét, arról szól, hogy a fogyasztó ki van szolgáltatva a piaci túlhatalomnak, a fogva tartott - ebből a szempontból talán ennél kiszolgáltatottabb helyzetben nem lehet senki - ugyanis soha nem választhat, ezért speciális a helyzet.

Egy másik kérdés, amit csak szeretnék itt a kontextusba helyezés érdekében feltenni, illetve megválaszolni röviden, hogy miért nagyobb probléma, ha egy fogva tartottnak valamilyen fogyasztóvédelmi problémája van. Nem azért, mert a fogva tartott értékesebb ember, mint a nem fogva tartott, és nem azért, mert másfajta szankciót kellene ilyen esetben alkalmazni, hanem azért, mert azok a kérdéskörök, amikről beszélünk, tehát az étkezés, a kiétkezés, az egészségügyi ellátás - legyen ez a három terület - nagyon-nagyon meghatározza azt, hogy egy fogva tartott, idézőjelbe téve, hogyan érzi magát a börtönben, mekkora a feszültség. Abban az esetben, ha az ilyen, mindennapi életet érintő alapvető kérdésekkel nem elégedett, akkor ez feszültséget generál, ami nemcsak magának a fogva tartottnak rossz, hanem a büntetés-végrehajtási szervezetnek is, ugyanis a büntetés-végrehajtási intézetekben dolgozó személyeknek akkor lehet részben jobb a munkakörülménye, nekik is akkor segíthetünk, ha a fogva tartottak olyan helyzetben vannak, hogy minél kisebb a feszültség, és minél kisebb az esélye a rendkívüli események bekövetkeztének, de akár csak az is segít, ha egyébként kevesebb a panasz. Azt tudjuk, és ez itt most nem emberi jogi bizottság, tehát nem kell arról beszélni, hogy milyen általában a büntetés-végrehajtás helyzete, különös tekintettel arra, hogy az elmúlt egy-másfél évben is - pontosabb adatokkal önök tudnak szolgálni - már nagyságrendileg 30 százalékkal nőtt a fogva tartottak létszáma, úgyhogy új férőhelyek nincsenek, tehát a zsúfoltság iszonyatos mértékben növekszik. Ezért a büntetés-végrehajtás minden olyan pontján, ahol egy kicsit tudunk segíteni a fogva tartottnak, azzal magának a büntetés-végrehajtási intézet rendszerének is segítünk.

Rátérnék érdemben a kérdésekre és a problémára. Megkaptam azt a választ, amit Ertsey képviselő asszony kérdéseire adott Schmehl János úr, és ennek struktúrájában mennék végig. Arról, hogy a kiválasztási eljárás akár a kiétkeztetés, akár az étkeztetés vonatkozásában hogyan történik, nem beszélnek, ugyanis egyáltalán nem tartozik a bizottság kompetenciájába sem a pályáztatás, sem a közbeszerzési eljárások lefolytatása és minősítése, tehát hogy milyen eljárásban választják ki, és egyébként meg én sem értek hozzá; nyilván a megfelelő értékhatár esetén közbeszerzési eljárást folytatnak le, értékhatár alatti beszerzés esetén pedig pályáztatást. Erről nem szeretnék beszélni.

Három dologról fogok beszélni: a kiétkezésről, az étkezésről és a gyógyszerekhez való hozzáférésről. A kiétkezés az, amikor a fogva tartott nem a büntetés-végrehajtási intézet által felajánlott vagy szolgáltatott árukhoz fér hozzá, tehát ez az, amikor kvázi elmegy az ember a boltba a szabad világban. Ezt a fogva tartott nyilván nem teheti meg, hanem ez úgy szokott megtörténni tipikusan, hogy magán a bv-intézetben belül van egy bolt, amelyet egy előre lefektetett rend szerint látogathat hetente egyszer, kétszer, kéthetente egyszer, attól függ, hogy melyik intézetről van szó, és mekkora a zsúfoltság, hogyan oldható ez meg. Egy nagyon fontos szempontot szeretnék említeni, hogy a kiétkezésnél az alapvető probléma nem a kínálattal és nem is a kiétkezés során elérhető termékek minőségével szokott lenni, hanem az árakkal, és alapvetően erről kell beszélni, hogy milyen problémák vannak, és milyen biztosítékokat lehet arra adni, hogy az árak tisztességesek legyenek, ne éljen vissza a kiétkezési szolgáltatást nyújtó cég a monopolhelyzetével. Nem szeretném önöket vizsgáztatni, ezért nem teszem fel nyilvánosan a kérdést, hogy mennyi azoknak a fogva tartottaknak a fizetése, akik egyébként dolgoznak (*Jelzésre:*), ha tudják, akkor tökéletes. A fogva tartott fizetése a két évvel ezelőtti minimálbér egyharmada, ami jelenleg 20 vagy 18 ezer forint, tehát nagyságrendileg 20 ezer forint (*Dr. Tóth László: 22.*), tehát 22-23 ezer forintról beszélünk. Ez az a keret, ami rendelkezésükre áll, tehát világos, hogy ebben a feszített vagy szűk forráskeretben rendkívül árérzékenyek - mondjuk így - a fogva tartottak. Hogyan próbálják a bv-intézetek a tapasztalataink szerint kordában tartani a kiétkezési árakat? Azt jelezném, hogy tízből nyolc intézetben ez panasz szokott lenni, hogy drágák a termékek. Azt nem mondom, hogy tízből nyolc intézetben megalapozott a panasz; azt mondom, hogy van panasz. A szokásos eljárási rend, amit a Helsinki Bizottság látogatásai során tapasztalunk, az az, hogy a helyben működő kiskereskedelmi szolgáltatók árait veszik referenciaként, és ezeknek a kiskereskedelmi szolgáltató egységeknek az áraihoz határoznak meg egy maximális eltérést. Ezt 5-15 százalék között szoktam én tapasztalni, tehát ennél nagyobb sávot nem láttam, körülbelül ennyi, és amikor megkérdezzük, hogy hogyan történik az ellenőrzés, akkor pedig azt mondják, hogy kéthetente vagy havonta ellenőrzik. Körülbelül ennyi információ van nekem erről, a szakma képviselői majd nyilvánvalóan beszámolnak arról, hogy ezek hol hiányosak.

Amit én alapvetően problémásnak szoktam találni, tehát amelyik megoldást nem tartom jónak, az az, amikor ezt az 5-15 százalékos eltérést nem egy konkrét termékre, hanem egy termékcsoporthoz határozzák meg, mondjuk, azt mondják, hogy tejtermékek, beletesznek tíz darab terméket, és ennek a tíz terméknek az átlagára nem térhet el 5-15 százaléknál jobban, mint ami a rendes referencia kiskereskedelmi ár. Ezzel az a probléma, hogy ki lehet választani olyan termékeket, amelyeket a fogva tartottak tipikusan nem fognak vásárolni, meg olyanokat, amelyeket a fogva tartottak fognak vásárolni: amelyeket nem vásárolnak, azokat nagyon olcsón ajánlom, úgyse fognak belőle venni, amelyeket vásárolnak, azokat meg drágán árulom, abból fognak venni. A szerződéses feltételeket így teljesítem, mert az átlagárak eltérése nem fogja meghaladni a szerződésben meghatározott küszöböt, azonban nyilvánvalóan az egyedi termékek esetében ez jelenthet problémát. Ez az egyik, amit szeretnék mondani vagy javasolni, hogy nagyon helyes a referenciaárak meghatározása, de nem helyes, ha ezt termékcsoporthoz teszik meg.

A következő az, hogy én nem láttam még olyat - de ha tájékoztatnak erről, és van ilyen, akkor remek -, hogy van-e bármelyik intézetben vagy pedig központilag szabályozva az árak ellenőrzésének formalizált eljárása, magyarul, hogy nemcsak kimegyünk és megnézzük, hanem hogy alá is írná valaki azt, hogy igen, megnéztük, és megfelelt a szerződéses feltételeknek. Olyat se láttam még, és azt tartanám a legjobbnak, ha ezen ellenőrzéseknek lenne egy egysoros jelentése. Nyilván végtelen adminisztrációs terhe van a bv-nek, szóval ha ellenőrizni kell, akkor mindent minimálisan - az ésszerű keretek közé szorítva minimálisan, ez teljesen nyilvánvaló -, de mellé kellene tenni azt az aktuális árlistát, ami alapján megállapítják azt, hogy az 5-15 százalékos eltérést nem haladta meg, mert az, hogy 2010-ben vagy 2009-ben megnézem, hogy valójában mennyi volt akkor a Tescóban a nem tudom, micsoda, ez lehetetlen, tehát szerintem csak úgy működhet és ellenőrizhető, átlátható a rendszer, ha a referenciaárak szerepelnek.

Egy utolsó gondolat ehhez: nagyon sokszor a fogva tartottak panasza ezzel kapcsolatban egyébként megalapozatlan. Ez kettő dolog miatt van. Egyrészt mondtam, hogy rendkívül árérzékenyek a fogva tartottak, tehát nekik egy 200 forintos áremelkedés a teljes fizetés 1 százalékát viszi el, másrészt pedig ezek olyan személyek, akiknek egy része azért hosszú évek óta börtönben van, tehát az, hogy egyébként mik a reális piaci viszonyok, mennyibe kerül 2011-ben egy tej, és mennyibe került 2006-ban, amikor bementek, óriási diszkrepancia. Én azt se tartanám rossz ötletnek - de nem tudom, hogy ez bv- vagy bármilyen szempontból problémás-e -, ha adott esetben kifüggesztenék azokat az árakat, amelyeket ők maguk referenciának tekintenek a szerződés alapján. Olyat se láttam még, hogy most ennyibe kerül a Tescóban valami, internet-hozzáférése vagy ilyesmi nincs egy fogva tartottnak, tehát hogy a valóságban mi a helyzet, mihez viszonyít a bv, arról a fogva tartottnak nincs közvetlen információjuk, ha én elmondom nekik, még akkor is csodálkoznak, pedig engem, mint civilt, másként fogadnak, mint egy bv-ben dolgozó személyt, akivel alapvetően lehet érdekellentétük, velem nem.

Étkezés. Röviden - nyilván a bizottságnak erre nincs kompetenciája - normaemelés nélkül érdemi változást nem lehet elérni. Nem tudom, hogy most az éppen hatályos norma mennyi... *(Dr. Tóth László: 400 forint+áfa.)* Tehát 400-500 forint között mozog. Ebből ma Magyarországon éhen halni esetleg lehet, de egyébként jóllakni biztos, hogy nem, egészségesen táplálkozni pedig száz százalék, hogy nem. Ehhez vannak kiegészítő pótlékok, ha valaki dolgozik, ha valaki fiatal korú, ha valaki beteg, cukros vagy egyéb, étrendet biztosít a bv. Ha ezzel kapcsolatban felmerül kérdés, akkor a megjelent kollégák erről biztosabb tájékoztatást tudnak adni. Szóval ez létezik, és van pótlék, de három dolgot szoktak hiányolni a fogva tartottak: zöldség, gyümölcs, vitamin, és egyébként ez nem is szokott lenni az étrendben tipikusan, ennyi pénzből nem is lehet beletenni, ez teljesen világos. Tőlem se szokták elfogadni, én se tudok mit mondani, ennyi pénzből tényleg senki nem tudja megoldani. Ez a kiinduló helyzet, tehát csodát ne várjunk, a bv kompetenciáján túl eső ok miatt nem lehet szerintem megfelelő minőségű és az egészséges táplálkozásnak megfelelő ételt nyújtani a fogva tartottnak. Amit én jónak szoktam tartani - nem én tartom jónak, hanem a fogva tartottak beszámolója alapján mondhatom -, hogy akkor jobb szokott lenni az étel, ha a fogva tartottak főznek. Ez azért van, mert nyilván saját maguk is azt fogják enni, a társaik is azt fogják enni, tehát van, aki számon kéri rajtuk, hogy most milyen kaját adtál nekem, és olyat még nem láttam, hogy olyan intézetben panasz lett volna, ahol a fogva tartottak ugyanazt eszik, mint a bv személyzete; ilyen is van, és én ezt jó gyakorlatnak tartom. Nem szeretnék erről többet beszélni, mert nem vagyok étkezési szakember, dietetikus meg semmi, csak mondtam két módszert, ahol kevesebb szokott lenni a panasz, és jelzem, hogy nem lehet Magyarországon ennyi pénzből normálisan enni.

Gyógyszer. A gyógyszerekkel kapcsolatban egy időben volt probléma, de én azt mondanám, hogy most már egyre kevesebb. Amikről én beszélek, és a Helsinki tapasztalatai -

én 7 éve dolgozom ott, és mondjuk, és körülbelül 6 éve járok börtönökbe -, amiről most beszélünk, azok nyilván nem feltétlenül az aktuális tapasztalatok, ebben is lehet és indokolt is lehet engem korrigálni. Azt mondanám, hogy amikor elkezdtem a börtönmegfigyelést, akkor több intézetben tapasztaltam azt, hogy a gyógyszerekhez való hozzáférés nehézkes. Eltérő módon szokták szabályozni az egyes intézetekben azt, hogy a vény nélkül kapható gyógyszereket automatikusan kiadja-e az ápoló személyzet kérésre, ha valaki azt mondja, hogy fáj a fejem, és kérek egy fájdalomcsillapítót, vagy pedig nem, és ehhez valamilyen orvosi engedély kell. Én a pénzügyi korlátokon túl nem tartom indokolhatónak, hogy vény nélkül kapható gyógyszerek esetében bármilyen korlátozás legyen. Természetesen ezzel a fogva tartottak visszaélhetnek, hogy milyen mennyiségű gyógyszert kérnek, és szednének be. Nyilván az ápoló személyzet tud olyan mennyiséget adni, ami egyébként egészségre még nem ártalmas, tehát ilyen szempontból kontrollálható a mennyiség, de én itt egyetlen szempontból szoktam problémát tapasztalni, és ez a vény nélkül kapható, tipikusan fájdalomcsillapító gyógyszerek hozzáférése, amire szokott panasz lenni. A megoldást nem tudom, mert én azt gondolnám, hogy orvosi, egészségügyi oka nem lehet, ugyanis én, ha szabad világban élek, vény nélkül bármennyit vehetek, tehát nincs különbség a fogva tartott és köztem ebből szempontból, egyedül az a különbség, hogy én kifizetem, ő meg nem. Azt jelezném egyébként, hogy nyilván a fogva tartottak munkája nem tb-biztosított. Nyilván ez a büntetés-végrehajtásnak külön... (*Mágori Józsefné: Ez komoly?*) Igen, nyugdíjra sem jogosultak, tehát nem szereznek szolgálati időt a bv-ben eltöltött munkával sem, de tb-biztosítás sincs, tehát semmi, és nem is fizetnek a gyógyszerért. Nem tudom, hogy pénzügyi korlát vagy mi az oka ennek. Ennyi röviden, és akkor átadnám a szót.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm. Fogok majd én is reflektálni, mert azt látom, hogy nagyon stimmelnek a tapasztalatok. Először helyettes államtitkár urat, illetve a kollégáit kérném meg, hogy egy pár szóval reflektáljon. Köszönöm szépen.

Dr. Tóth László reflexiói

DR. TÓTH LÁSZLÓ helyettes államtitkár (Belügyminisztérium): Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Bizottság! Tóth László helyettes államtitkár vagyok, a Belügyminisztériumot képviselem. Kollégáimat hoztam segítségképpen, akik sokkal felkészültebbek ebben a kérdésben: Dömény Sándor vezérőrnagy úr, az országos parancsnok helyettese, dr. Palló József ezredes úr pedig a jogi titkárság és jogi főosztály vezetője.

Nagyon röviden egy általános képet adnék a jelenlegi témáról, ha megengedi elnök asszony. Nem utolsósorban én is dolgoztam büntetés-végrehajtásnál két évet. Jelenleg 32 börtön van Magyarországon, amiből 2 PPP-konstrukcióban épült, 17 500-an vannak bent - durván mondom a számokat -, amiből körülbelül 5 000 fő az előzetesen letartóztatott. Természetesen a büntetés-végrehajtás, mint eszköz, mindent megtesz annak érdekében, hogy ezeknek az embereknek a társadalomba való reintegrációja megtörténjen, mégpedig ez azért nagyon fontos kérdés, mert 60 százalékuk visszajön, és próbálunk minden lehetőséget megragadni, hogy lehetőleg a társadalom hasznos tagjai legyenek.

Az egyik ilyen fontos kérdés, amit Tóth úr is említett, ez a feszültség, nem feszültség kérdése. A kormány már a Széll Kálmán-tervben is többszörösen leszögezte azt a kérdést, hogy próbáljuk ezeket az embereket valamilyen formában munkára szoktatni, és ezért a Széll Kálmán-tervben a közmunkaprogram, aminek a Belügyminisztérium a koordinátora, nagyon nagy súllyal szerepel. Ez azért nagyon fontos kérdés, mert ezeknek az embereknek az agyukban az a terminológia, hogy munka, nagyon nem létezik, hiszen nem látták az apjukat, de még a nagyapjukat se dolgozni. (*Z. Kárpát Dániel az ülésterembe érkezik.*) Úgy érezzük, hogy ez nagymértékben társadalmi kérdés, és nem a büntetés-végrehajtás kérdése, viszont megteszünk mindent annak érdekében, amíg bent vannak, hogy a társadalomba vissza

tudjanak illeszkedni. Ezért fontos például a képzésük, ami teljes mértékben biztosítva van a büntetés-végrehajtási intézeteken belül, és nagyon-nagyon fontos kérdés a munkáltatás.

A munkáltatás jelenleg 12 gazdasági társaságban és az úgynevezett költségvetési munkáltatás keretén belül valósul meg. A 12 ezer, munkára alkalmas embertől - ami teljes mértékben nem igaz, mert az előzetesen letartóztatottakat nem illik foglalkoztatni -, vannak egészségügyileg alkalmatlanok, és ez is durva szám, 6 000 fő dolgozik, aminek körülbelül a fele a 12 gazdasági társaságban, a fele pedig az úgynevezett költségvetési munkáltatásban dolgozik. A költségvetési munkáltatást úgy kell elképzelni, hogy ez a konyhai munka, illetve az egyéb ilyen takarítási, karbantartási feladatok, itt megjegyezném, ami szintén államháztartási pénzből kerül finanszírozásra, hiszen az előterjesztő jól látta meg azt a kérdést, hogy ezeknek az embereknek nem munkabére, hanem munkadíja van, ami jelenleg a minimálbér egyharmada, 22-23 ezer forint körüli összeg. Azt azért megjegyezném itt, hogy ez a minimum, amit nekik biztosítani kell. Ez a munkadíj nem tb-köteles, tehát az ő nyugdíjukba nem ketyeg, magyarul egy olyan munkadíj kerül kifizetésre, hogy ha költségvetési munkáltatásban kerül foglalkoztatásra a foglalkoztatott, akkor ez államháztartási pénzből kerül kifizetésre. Most mindenféleképpen az a célunk, hogy a foglalkoztatás lehetőség szerint a lehető legmagasabb szinten valósuljon meg, hiszen ha ez a dolgozói állomány átlapátolásra kerül az úgynevezett gazdasági társaságokban való munkáltatásra, akkor ez nem államháztartási pénz. Ezért miniszter úr ki is tűzte célul az úgynevezett önfenntartó börtönök lehetőség szerinti megvizsgálását, amelynek az a célja, hogy a lehető legtöbben dolgozzanak, lehetőség szerint termeljék meg azt a költséget, amibe az államnak kerülnek, és lehetőség szerint járuljanak hozzá a fogva tartásukhoz.

Ebben több lépés is történt. Az első ilyen lépés, hogy elmentünk az úgynevezett belső ellátás felé. A belső ellátásra van egy kormányrendelet, ami arról szól, hogy a büntetés-végrehajtás központi beszerző egységéhez igényjogosultsággal léphetnek fel a központi költségvetési szervek, és hogy a közbeszerzést - idézőjelben - kizárjuk, közbeszerzést már csak ez a szervezet folytat le, az igényjogosultság ellentételezéseként pedig természetbeni ellátásban részesülnek a szervezetek. Hogy példával is illusztráljam, jelenleg a magyar rendőrségen van 42 ezer fő, akiből 26 ezer egyenruhás; az ő egyenruhájuk komplex gyártása a büntetés-végrehajtási intézeteken belül történik meg, ezáltal próbálunk ebből az úgynevezett államháztartási belső ellátásból infrastruktúrát fejleszteni, és a fogva tartottak foglalkoztatását a lehető legnagyobb spektrumban végrehajtani. Ennek inverzeként visszatartásra kerül a rendőri állomány ruházati illetménye, és természetbeni ellátásban fognak részesülni, tehát magyarul ruhát fog kapni. Ugyanez vonatkozhat azonban a későbbiek során az egészségügyi intézetekre is: 12 ezer kórházi ágy van ma Magyarországon, aminek a lepedőgyártását is a jelenlegi konstrukcióban szeretnénk megvalósítani, így az államháztartási pénzek államháztartáson belül valósulnának meg.

Szintén meg kell említenem az 1040-es kormányrendeletet, hogy a kormány mindent megtesz annak érdekében, hogy a büntetés-végrehajtási intézetek az európai uniós elvárásoknak megfelelőképpen funkcionáljanak. Tényként közölhetem, hogy jelenleg 139 százalékos a telítettség. Ez azt jelenti, hogy vannak olyan intézetek, főleg a keleti, észak-alföldi régiókban, ahol 200 százalékos telítettség van jelenleg Nyíregyháza, Debrecen, Miskolc vonatkozásában, annak ellenére, hogy például az egyik PPP-börtön itt épült. Az 1040-es kormányrendeletnek körülbelül négy pontja van. Az egyik pont foglalkozik az elhelyezési kérdésekkel, tehát az infrastruktúrafejlesztéssel, a másik a munkáltatással, a harmadik a biztonságos őrzéssel. Itt alapvetően... *(Dömény Sándorhoz:)* Segítsél, Sanyi! Milyen őrzésnek hívják ezt a karkötőst? *(Dömény Sándor: Elektronikus.)* Elektronikus házi őrizettel foglalkozik, hogy akik a társadalomra nem annyira veszélyesek, azok az őrizetüket lehetőség szerint otthon töltsék, illetve foglalkozik a munkáltatással, mint már említettem. Abban az esetben, ha elmegyünk az önfenntartó börtönök felé, akkor a feszültség, mint az

előterjesztő mondta, egyre jobban fog csökkenni, hiszen ennek a munkáltatásnak terápiajellege is van, nem utolsósorban -harmadszorra mondom - a társadalomba való visszailleszkedés egyszerűbb lesz a fogva tartottak számára. Körülbelül ezeket tesszük. A képzésről majd a kollégáim beszélnek, ők jobban benne vannak.

Rátérnék az árak kérdésére. Ebben is különböző elképzeléseket gyártottunk. Jelenleg a kiétekezés, az úgynevezett büféből való étkezés rendszere - 32 önálló börtön, 32 önálló költségvetési szerv van - jelenleg területi, regionális kompetenciában van, viszont természetesen a jelenleg érvényben lévő jogszabályok szerint próbáljuk érvényesíteni az érdekeket. Egységes gyakorlat nincsen, a kiétekezési büféüzemeltetések helyi hatáskörben történnek. Általában, ha ezek a közbeszerzési értékhatárt elérik, akkor természetesen közbeszerzés keretén belül, ha nem, akkor ajánlatkéréssel történnek bérbeadással ezek a büfék, ahol az árak képzésénél az előterjesztő által említett kiskereskedelmi ár az irányadó, és ebben valóban 5-15 százalékos eltéréseket enged meg az adott szerződő fél. A szerződésben rögzítve vannak a jogok és kötelezettségek, és egyértelműen az ellenőrzési kompetencia is biztosítva van, ami azt jelenti, hogy mindkét fél részéről folyamatos ellenőrzés következik be. Azt azért mindenféleképpen elmondanám, hogy a fogyasztóvédelmi kérdések törvényességi kérdések, amit az ügyészség folyamatosan ellenőriz. Az ügyészségnek van a bv törvényességi felügyeleti és jogvédelmi osztálya, dr. Vókó György vezetésével, akik folyamatos kapcsolatban vannak a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságával, és az ellenőrzések folyamatosan történnek.

Az étkezéssel kapcsolatban annyit jegyeznek meg, hogy valóban az lenne a célszerű... Az étkezés jelenlegi formájában körülbelül egyharmad úgynevezett külső szolgáltató által biztosított étkezés, körülbelül 45-46 helyen van jelenleg étkeztetés. Ennek oka az, hogy a 32 börtön ellenére több telephelye van egy börtönnek, például Pálhalmának Sándorháza, Bernátkút, Mélykút, ez három különböző önálló börtön, és itt három helyen történik az étkezés. A 45-46 étkeztetésből körülbelül az egyharmad az külső szolgáltató által igénybe vett, a többi pedig belső. Azért kellett elmenni a külső szolgáltatók felé történő étkezés vonatkozásában, mert jelenleg infrastrukturálisan nem létezik olyan államháztartási pénz, amely alkalmassá tenné a jelenlegi belső konyhákat arra, hogy olyan színvonalon, a jogszabályok betartásával, HACCP és egyéb egészségügyi jogszabályok betartásával alkalmasak legyenek a belső étkeztetésre, ezért a külső étkezés felé indultunk el, ahol már a felelősség áthárításra kerül a szolgáltató irányába. Valahol beszállításon étkeztetés van, tehát kint főznek, beviszik, valahol pedig a benti konyhát bérlik, minden jogszabálynak alkalmassá teszik a benti konyhát, és benti főzéssel biztosítják az étkeztetést. Azt is el kell mondanom, hogy természetesen a belső étkeztetési ellátás sokkal olcsóbb, itt mondtam, hogy 400 forint+áfa, tehát jelenleg 500 forint a napi étkezés nyersanyagköltsége belső szinten, azt azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy itt az állomány munkabére, a rezszi és egyéb költségek költségvetési pénzből tovább terhelődnek erre a kérdésre. Pont a fővárosnál készítettem most egy standardot, ami alapján kijött, hogy 828 forint az a jelenlegi belső étkeztetési forint/fő/norma, ami az 500 forintból alakul ki a munkabérek és egyéb járulékok normásításával. El kellett indulnunk annak idején a külső szolgáltató igénybevétele felé, azt azonban leszögezném, hogy a jelenlegi közbeszerzési és egyéb jogszabályok alapján ez teljesen törvényesen történik, mindegyik közbeszerzéssel, a január 1-jéig működő monitoringbizottság igénybevételeivel, amely egy tárcaközi bizottság volt, az 50 millió forint feletti közbeszerzések monitoringozására volt alkalmas, és jelenleg a 46/2010-es kormányrendeletnek megfelelően, amely a közbeszerzések központi engedélyeztetésének megfelelően történik, aminek az a lényege, hogy minden 50 millió forint feletti közbeszerzés engedélyeztetését a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium kompetenciájába utal.

A későbbiek során abban az esetben, ha van lehetőség, és van olyan forrás, ami a belső étkeztetést biztosítani tudja, akkor természetesen elmegyünk az infrastruktúrafejlesztés

felé. Hangsúlyoznám, hogy jelenleg a büntetés-végrehajtás létszáma 8247 fő, amiből körülbelül 400 fő nincsen feltöltve, és az étkeztetési szolgáltatás nem alapfeladatként funkcionál. Az egyéb szakmai kérdésekben a kollégáim el fogják mondani, hogy már az elkülönítéseket sem tudjuk végrehajtani, ezért nem elsődleges cél, hogy az étkeztetés belső ellátáson belül maradjon, abban az esetben viszont, ha az önfenntartó börtönök irányába indulunk, akkor pedig a belső ellátási rend megvalósítható. Ennek érdekében módosítjuk most a közbeszerzési törvényt, amelynek egyik passzusában benne lesz az, ami eddig elképzelhetetlen volt. Vegyünk egy példát: Baracskán, ahol van a nagy börtön, mellette van a gazdasági társaságunk, és a baracskai étkeztetést nem a mi gazdasági társaságunk nyerte el, mert folyamatosan hátrányos pozícióban vannak ezek a gazdasági társaságok, hanem egy teljesen idegen, külső szolgáltatótól történt az étkeztetési vásárlás. Jelenleg folyamatos, július 1-jén lesz módosítva a közbeszerzési törvény - ami már ebben az évben négyszer módosításra került -, belekerül egy olyan passzus, hogy abban az esetben, ha az ajánlattevő fogvatartotti foglalkoztatást alkalmaz, ez kiírható úgynevezett szociális feltételként, tehát ugyanúgy, mint az egyéb szociális feltételek, hiszen ők képzetlenek, hiszen nagyobb selejttanyag keletkezik, hiszen őrizni kell őket, és nem utolsósorban be vannak zárva. Azt gondoljuk tehát, hogy ez egy megfelelő szociális feltétel. Ebben az esetben előnyös pozícióba kerülnek ezek a gazdasági társaságok, meg tudják majd nyerni ezeket a közbeszerzéseket, a munkáltatás szélesebb körben fog megvalósulni, nem utolsósorban infrastruktúrát fognak fejleszteni, ami alkalmassá teszi őket arra, hogy ne legyenek a későbbiek során hátrányos költségvetési pozícióban.

A 12 gazdasági társaságból 4 gazdasági társaság mezőgazdasági jellegű tevékenységet folytat, 8 ipari, vegyipari tevékenységet folytat. Ez azért fontos, mert a 4 gazdasági társaság az EU-s normák szerinti földalapú támogatást igénybe tudja venni, így az ő helyzetük úgymond gazdaságos. Itt megemlítem, hogy van közöttük 3 milliárd forintos árbevételű gazdasági társaság, például a Pálhalmi Agrospeciál, amely nem utolsósorban biogázüzemet is üzemeltet EU-s operatív program keretén belül nyert pénzből, nem utolsósorban van nála 800 sertés meg 400 szarvasmarha; Magyarországon nincsen ekkora mezőgazdasági szervezet. A többi 8 hátrányos pozícióban van, de annak érdekében is megteszünk mindent, hogy a belső ellátás biztosítva legyen. Azért van hátrányos pozícióban, mert '94-ben gazdasági társasággá alakultak, az akkori könnyűiparra felfűzve, viszont - mint mindenki előtt ismert - a könnyűipar felvett egy degresszív pályát Magyarországon. Hogy mondjak egy példát, az Ipoly Cipőgyár, amely Balassagyarmat egyik börtöne mellett működik, mint gazdasági társaság, talán a legnagyobb cipőgyár Magyarországon, hiszen a Tisza, a Bonyhád meg egyéb nagy cipőgyárak szépen megszűntek. Itt is az a cél, hogy ezek a gazdasági társaságok belső ellátásra termeljenek. Jelenleg például a szolgálati bakancsokkal a Belügyminisztérium alárendeltségében dolgozó 42 ezer hivatásos állományú létszám komplex ellátását biztosítja ebben az évben.

A gyógyszeréről annyit, hogy a gyógyszer szakmai alapon kerül felírásra, tehát mindenhol orvos van, valahol főfoglalkozású orvos, de az egészségügyi felügyelet 24 órán belül biztosított, tehát - idézőjelben - az életvédelem teljes mértékben biztosított a falakon belül. A gyógyszerellátás szintén költségvetési pénzből történik, és természetesen az igényjogosultságra való tekintettel. Azt azért szeretném elmondani, hogy vannak ilyen tervek - ezek még csak terv szintjén vannak -, hogy ezeknek a kiétkeztetéseknek a további törvényes keretek közé szorítása úgy valósuljon meg, hogy lehetőség szerint az összes kiétkeztetést esetlegesen egy központi ellátórendszeren belül valósítjuk meg. Így a regionális - majdnem csúnya szót mondtam - mutyizás megszűnne, csak kimondtam, és akkor egy központi kontroll keretén belül valósíthatók meg ezek az étkezések. Ezt el tudnám képzelni akár csomagküldő szolgálat keretén belül is, hogy mindenki hétfőn leadja, hogy mire van szüksége, és szerdán ezt az ellátást biztosítja a központi szerv.

Elnézést, hogy össze-vissza beszéltem dolgokról, röviden ennyit szerettem volna elmondani. Ha kérdés van, akkor természetesen állok rendelkezésre, a kollégáim pedig szintén reflektálnak, akik benne élnek nap mint nap ebben a helyzetben. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Ha most van hozzá kiegészítés, akkor azt örömmel meghallgatnám, és akkor utána áttérnénk a kérdésekre.

Dömény Sándor szóbeli kiegészítése

DÖMÉNY SÁNDOR bv vezérőrnagy (Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága): Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Mindenekelőtt engedjék meg, hogy talán az egyik legszebb és legrövidebb szóval kezdjem, azzal, hogy köszönöm. Először is köszönöm elnök asszony bevezető gondolatait, mondhatnám, a felvezetését. Nem tudjuk megkerülni, és nem is kell megkerülni Geréb főorvos asszony nevét; elnök asszony sem tette meg, én sem fogom ezt megtenni. Ezt legfőképpen azért teszem, mert elnök asszonynak és egyik képviselőtársának köszönhető, abban az időszakban - ami azért egy gyászos időszaka volt a magyar büntetés-végrehajtásnak, én úgy ítélem meg, szakmai presztízsveszteségként meg érzelmileg is – az ő tevékenységük járult ahhoz hozzá, no meg a Geréb főorvos asszonnyal történtek, hogy bizonyos nagyon komoly dolgok jóvá forduljanak a magyar büntetés-végrehajtásnál. Ezt szeretném itt elmondani jelen pillanatban, minden túlzott önbizalom és nagyképűség nélkül. Erre a személyem a legnagyobb garancia, illetve az az anyag, amely elhangzott az Országgyűlés Emberi jogi, kisebbségi, civil és vallásügyi bizottsága ülésén, ahol azért főszereplővé sikerült válnom 2010. december 20-án, tehát ismerem ezt az anyagot, és ezt köszönöm elnök asszonynak. Köszönöm dr. Tóth Gábor úrnak (*Dr. Tóth Balázs: Balázs!*) - elnézést, én már a fővárosi bv-intézetben gondolkozom (*Derültség, közbeszólások.*) - a konkrét segítségét és a munkatársai segítségét is, mert még nem volt lehetőségem ilyen fórumon ezt megtenni. Amikor én 2004. március 1-jével kezdtem ezt a hivatást és ezt a szakmát gyakorolni, akkor személyesen is, illetve a munkatársaim megjelentek azon bv-intézetekben, első körben a Vas Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben, ahol mint parancsnokhelyettes kezdtem ezt a munkát, aztán Debrecenben, aztán Tökölön, és kvázi speciális dolgokra, amire oda kell figyelniük, megtanítottak. Köszönöm az elmondottakat, mert én ezzel szóról szóra csak egyetérteni tudok, ami itt elhangzott, és egy-két dologra majd szeretnék reflektálni.

Még egy-két bevezető gondolat, csak azért, mert szeretném, ha demonstrálhatnám, hogy amiről beszélek, annak van erkölcsi alapja is; a jogiról most nem beszélek. Nem szeretnék senkit untatni az én nacionálémmal, de azt azért szeretném itt elmondani, hogy én nem a magyar büntetés-végrehajtásnál kezdtem megtanulni alkalmazni és gyakorolni a vezetés művészetét, ha szabad ilyen nagyképpen fogalmaznom, és nem itt kezdtem, és nem itt lettem emberközpontú vezető; nem én mondom ezt magamról, ezt rólam állapították meg szakemberek. A múlt században, az 1980-as évek elején - az időről beszéltem, térben mondjuk Lentiben is, biztos tetszettek hallani erről a helyőrségről - úgy alakult az én sorsom, hogy a tanulmányaimat leszámítva századparancsnoktól dandárparancsnokig, megbízott országos parancsnokig valamilyen szintű egyes számú vezető voltam. Az a speciális helyzet volt akkor, hogy 28 évet szolgáltam a Magyar Honvédségben, az utolsó tíz évben egyes számú vezetőként, és 1994. május 1-jétől 2004. december 31-éig, amíg meg nem szűnt a sorkatonai szolgálat, olyan beosztásban, hogy három havonta egy-egy laktanyában, volt egy pár, lefedve az egész országot, mintegy 2200 fő sorkatona vonult be, ha jól emlékszem, nem önként - nem akarom a fogva tartottakkal összehasonlítani -, akik mindent megtettek egyrészt, hogy ne kelljen bevonulni, és nem is érezték jól magukat, alanyi jogon, hiszen ők sem önszántukból jöttek, és nekünk megvolt a felelősségünk, hogy magunk mellé állítva őket ezt a közös együttműködést korrekt módon tudjuk rendezni.

A másik dolog, ami speciális volt az én tevékenységemben, hogy mondhatnám, hogy megöregedtem az emberek között, sorkatonák között, és most nekem talán valahol mégis a fogva tartottak a sorkatonák, de egy egészen biztos, én úgy gondolom, hogy ezt érzi az ember, hogy ha nem találja meg velük a közös szót és az együttműködést, akkor - amit Tóth úr mondott - ez a feszültség állandóan a felszínen van, és ez nem jó, mert így nem tudjuk a közös munkát elvégezni. Én csak az akkori tapasztalataim alapján tudom megerősíteni és elfogadni azt, amit dr. Tóth Balázs elmondott a kiétekezéssel, a vásárlással kapcsolatban, ugyanis olyan speciális helyzetbe kerültem, hogy abban az időszakban kezdődött a Magyar Honvédségnél is a szolgáltatások civil szférába történő átkerülése, tehát én ezt megértem, és hála istennek, így mondom, azt a katonai szervezetet jelölték ki kísérleti jelleggel, és bevált, amelyiket vezettem. Egyik nap még mi főztünk, másik nap jött a civil szféra; egyik nap még mi - most egy egész más dolgot mondok - telefonáltattunk, ez is fontos dolog, másnap jött a civil szféra. Erre át kellett állni mindenféleképpen nekünk is, a beosztott állománynak is, és itt is ezekkel a dolgokkal kell szembesülnünk. Nem tudok jobb módszert, csak alátámasztom dr. Tóth Balázs szavait. Szombathelyen, az utolsó állomásomon a Magyar Honvédségnél - kimondom itt, mert kimondhatom - három nagy áruházlánc működött, a Tesco, a Profi és az Auchan, akiknek az áraik kint voltak, mert rájöttünk, hogy ki kell tenni. Nem súgott senki, rájöttünk erre, hogy össze tudják hasonlítani, pedig ők azért kijártak a laktanyából, de nem foglalkoztak velünk, csak azt látták, hogy fizetni kell, és a zsold - így hívtuk az illetményt - nem volt akkora vagy olyan nagy összegű, mint most a fogva tartottaknak. Még egy fontos dolog, amivel kapcsolatban majd azon parancsnokhelyettes-társammal, aki a szakterületért felel, megegyezünk, mert ha mi meg tudunk egyezni, és ha ő ezt elfogadja, akkor a jelenlegi szerződésekbe vagy együttműködési megállapodásokba egy nagyon egyszerű mondatot kell beleírni, de ha nincs is beleírva, azt a gentlemen's agreement alapján akkor is el kell végezni, és ez nem is gazdasági vezető szintje, ez a mindenkori vezető szintje. Havonta egyszer számon kell kérni a vállalkozót, le kell vele ülni, és elszámoltatni az árakról, mert gyarló az ember, mert megegyezünk, aláírjuk, és ha nem megyünk oda egy hónap múlva, akkor ő szép lassan felemeli az árakat, és ha látja, hogy nem megyek oda két hónap múlva se, akkor megint emel, és akkor egyszer csak már nagy baj van. Azt gondolom, hogy ehhez nem kell pénz, ehhez csak egy gondolkodásmódot kell igazítani. Az étkezéshez nem tudok kiegészítést tenni, csak annyit, hogy bevallom őszintén, ez azért személyfüggő is. Az intézetvezető, aki ezt magáénak vallja - elnézést, hogy így fogalmazok -, persze másvalami kárára, de ez egy iránymutatás, hogy ha tudjuk azt, hogy zöldség, gyümölcs, vitamin hiányzik, akkor tudunk a problémáról, és azért lehet ezt orvosolni. Persze az igazi megoldás az lesz, amit államtitkár úr elmondott, és azért ez közelségben van.

A gyógyszer kérdése. Én megköszönöm ezt a sikerélményt, amit most hallottam, mert ilyen szintű vezetőként 2007. május 1-jétől vagyok itt az Országos Parancsnokságon, és ez a közvetlen alárendeltségembe tartozó szakterület. Az egészségügyi főosztály munkatársaival, főosztályvezető asszonnyal eljutottunk odáig, elnézést, hogy így mondom, hogy már csak ez a probléma, hogy jobban kellene bízunk a fogva tartottban, csak sajnos, mindig történnek olyan dolgok - itt a vény nélküli gyógyszerekről és főleg a fájdalomcsillapítókról beszélek -, de az alagút végét már látni, hiszen egyre több olyan, más területen dolgozó munkatársunk van, aki érzi, itt például felügyelőkről beszélek, akik ott foglalkoznak a fogva tartottal, és itt a hivatali munkaidőn túlról beszélek. Egyre több olyan munkatársunk van, akik nem rendelkeznek egészségügyi szakvégtzettséggel, nem is kell, de a gyógyszerosztás rendszerébe be tudjuk őket vonni, és akkor azért - nyugodtan soha nem mehetünk haza, meg nem is jöhetünk be dolgozni - már nyugodtabb az ember, és még nem értünk az út végére, de én nagyon bízom abban, hogy nagyon rövid, belátható időn belül ez a gyógyszerteréma is megoldódhat.

Elnézést, hogy néha nemcsak konkrétan az anyagról beszéltem, és hogy egy-két ilyen körítést is elmondtam. Köszönöm szépen a megtisztelő figyelmüket és a türelmüket, és várom az esetleges részkérdéseket is.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Parancsoljon!

DR. PALLÓ JÓZSEF bv ezredes (Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága): Köszönöm szépen a szót. Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Albizottság! Két ponton szeretnék hozzászólni az eddig elhangzottakhoz. Az egyik a fogyasztóvédelmi kérdések általános megközelítése. Én azt gondolom, hogy a büntetés-végrehajtási jogviszony során ezek a fogyasztóvédelmi kérdések elsősorban, mint törvényességi kérdések merülnek fel (*Mágori Józsefné: Csak úgy.*), a magyar büntetés-végrehajtási rendszert övező jogállami garanciarendszer pedig lehetővé teszi azt, hogy a fogva tartott akár az ombudsmanhoz, akár a törvényességi felügyeletet ellátó ügyészhez, akár a civil kontroll részét képező szervezetekhez forduljon. Azt gondolom, hogy ha ilyen problémák felvetődnek, akkor annak akadálya nincs, és ki merem jelenteni, hogy a büntetés-végrehajtás részéről támogatott, hogy ezeket a fórumokat a fogva tartott megkeresse.

Szeretnék arra is utalni, hogy ez annyira élő és annyira bevett gyakorlat - ha lehet így fogalmazni -, hogy éppen az elmúlt év során konkrét fogva tartotti panasszal kapcsolatosan az ombudsman vizsgálatot folytatott le, megszületett természetesen az írásos dokumentáció, ezzel kapcsolatosan ajánlást tett több minisztérium felé és az országos parancsnokság felé is, és ennek alapján természetesen mi is folytatjuk a szakmai munkánkat.

ELNÖK: Bocsánat, csak a telefonkölségekről van szó, ha valaki nem tudja; az ombudsmani ajánlás a telefonkölségek normalizálásáról szólt. Ezt nem biztos, hogy mindenki tudja.

DR. PALLÓ JÓZSEF bv ezredes (Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága): Így van. Csak a jogállami garanciarendszerre szerettem volna utalni, és ezt egy élő példával alátámasztani.

A másik dolog, amiről szólni szeretnék, a nyugdíjjogosultság kérdése. Ez így igaz, ezen nincs mit szépíteni. Ma Magyarországon a fogva tartottaknak ez az időszaka nem számít bele a nyugdíjba, tehát nem jogosultságszerző idő. Tisztában vagyunk azzal is, hogy az európai börtön szabályok azt mondják, hogy a fogva tartottakat lehetőségek szerint be kell vonni a társadalombiztosítás állami rendszerébe, sőt meg lehet fejteni ezt a dolgot azzal is, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága előtt van egy, azt hiszem, Stummer kontra Ausztria ügy, amiben elfogadhatónak nyilvánítottak egy hasonló jellegű kérelmet, azonban szerintem azt is le kell szögeznünk, hogy a büntetés-végrehajtási szervezet bármennyire támogatja, ez nem rajtunk múlik. Mi üdvözlőnénk azt, ha megteremtődnének azok a lehetőségek, amik ezt biztosítják, de ez a dolog meghaladja a mi lehetőségeinket, ugyanakkor szerintem azt is ki kell jelenteni, hogy belátható, hogy a jövő útja mindenképpen ez, hogy ebbe az irányba kell majd elmozdulnunk. Köszönöm szépen, én ennyit szerettem volna elmondani.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm. Akkor viszonylag gyorsan - mert előrehaladt az idő -, reflektálnék egy pár dologra. Amit Tóth Balázs bevezetésként mondott, és a Fogyasztóvédelmi bizottság napi tapasztalata, hogy Magyarországon az átlag, pénzzel rendelkező, szabadon vásárló fogyasztó is gyakran rendkívül kiszolgáltatott, el tudjuk akkor képzelni, hogy milyen lehet a helyzet a bv-intézetekben és nyilván más hasonló szituációkban. Egy kis kitérőt tennék itt. Akit a dolog egy kicsit mélyebben vagy emberi jogi szempontból is érdekel, az az emberi jogi bizottság jelentését meg tudja ismerni. Alapvetően -

annak az lett a címe, hogy „Fogd be a pofád, vagy áttolom az arcodat a rácson!” - azért azt érezni kellene, hogy minden egyéb kérdésben is rendkívül kiszolgáltatottak a fogva tartottak, tehát ennek tekintetében én nagyon örülök, hogy egy csomó minden törekvés elindult, és ebben reflektálódik majd az ajánlás, amit szeretnénk javasolni. A helyzet alapvetően egy rendkívül rossz és embertelen helyzet, és ezen folyamatosan kell javítani, többek között fogyasztóvédelmi szempontból is.

Csak hogy egy kicsit az élethez közelítsük ezt a beszélgetést, olyan konkrétumok is le vannak írva abban a jelentésben, illetve az én megfigyeléseimben is, hogy ezek az árképzési problémák azt eredményezik, hogy 290 forint egy kiló sárgarépa, egy tekercs vécépapír 90 forint, és amit az ombudsmani ajánlás most már megváltoztatott, a telefonálás költsége is többszöröse volt a normál civil életben elérhetőnek. Amikor fogva tartottak panasznapon elmondhatják azt, hogy milyen az étkezés, ott a legtöbb panasz ezzel kapcsolatos, arról számolnak be, hogy a paprika, amit kapnak, egy negyed paprika, és az is fonnyadt. Normális ember azt gondolná, hogy legalább egy darab paprikára azért futja. Ez valóban egy normatívakérdés. Itt felmerül az, hogy esetleg a normatívához, most nemrég a bölcsődéknek a normatívaváltoztatása, a rezsiköltségekkel egészítheti ki az intézet, tehát érdemes esetleg megvizsgálni, hogy az étkezési normatívát az alapanyagon túl a rezsiköltségekkel kiegészíthetnék. Ez megint csak nem a bizottság kompetenciája, de ezt fel lehet vetni más helyeken.

Felmerült itt, hogy milyen termékek alapján megy ez az ár-összehasonlítás. Azt tudni kell, hogy nincsen hűtő, a fogva tartottak rendelkezésére nem áll hűtő, ergo gyakorlatilag azon kívül, amit azonnal elfogyaszt, tejterméket lehetetlenség nekik venni. Tehát ha egy olyanfajta árképzés vagy ár-összehasonlítás történik, ami egy ilyen árcsoporton keresztül megy, akkor az valóban egy teljesen élő és jogos példa volt, hogy az torzítást okoz. Én nagyon örülök, hogy a közmunka irányába történik elmozdulás. Azt gondolom, hogy az egy rendkívül fontos dolog, hogy ennek mindenféle pozitív hatása van. Én az önfenntartó börtön kifejezést egy kicsit problémásnak érzem, mert azt gondolom, hogy abban van egy olyanfajta ítélet, ami magát az elkövetőt, a fogva tartottat egy kicsit hibáztatja, tehát én a „fenntartható börtönök” kifejezést javasolnám, méghozzá nemcsak azért, mert ebben benne van ez az „önfenntartó” fogalom is. A másik, ami egy nagyon fontos dolog, amit szeretnék ajánlasként az önök, tehát a bizottság figyelmébe ajánlani, hogy nagyon hangsúlyos volt ez a külső beszállító vagy belső főzés, saját főzés. Ha ez kiegészül a helyi termékek behozásával a börtönbe, akár a saját maga által a börtöngazdaságban termelt zöldséggel-, gyümölcssel kiegészülve, ez már egy egészen fenntartható börtönmodellt is eredményezne. Azt gondolom tehát, hogy az tényleg látszik a kormányzat gondolkodásában, hogy elindult efelé a helyi gazdaságokat támogató módosítással, tehát ez ma már nem egy olyan ideál vagy egy olyanfajta utópisztikus elképzelés, amit ne lehetne megvalósítani.

A gyógyszer vény nélküli ügyében és egy pár egyéb ügyben is azt gondolom, hogy én azért igazat adnék önnek abban, hogy ez bizony, vezetési és emberi kérdés is, tehát tény, hogy a törvényességi felügyelet, az eljárásmodok, a panaszlehetőség az alap, az a kemény alapja egy jogállamban minden intézmény működésében, de azért pontosan tudjuk, hogy egy-egy intézmény tud jól működni ugyanolyan keretek között, ugyanolyan törvényességi eljárási lehetőségek közepette, és más intézmények kevésbé, azt gondolom tehát, hogy az egyfajta emberi és vezetői hozzáállás az igenis fontos, úgyhogy ebben abszolút igazad adok, és jó lenne, ha valamiféle olyan szemlélet kezdene formálódni. Most a közhangulat melleleg éppen nem erre megy, tehát a közhangulat inkább a retorziók irányába hat, de azt gondolom, hogy ebben éppen a bv-intézeteknek lehetne példát mutatni.

Körülbelül ennyiben akartam reflektálni. Még egyszer összefoglalva, amit nem említettem külön: nagyon fontos a közvetlen visszajelzés, tehát a panasznapok tartása. Amikor ezt a Nagy Ignác utcában a mi látogatásink is elérték, az egy nagyon fontos

momentum volt az intézmény életében. Ha ezeknek van lehetősége, és lehetőleg a nyilvánosság is tud ezekről, akkor az segít. A büfébeszerzésben én egyetértenék azzal, hogy a központi beszerzésben afelé haladjanak, amiben lehet, hogy ezt mindenképpen ki kellene egészíteni helyi termékkel, akár helyben megtermelt termékkel, és ezzel elmenni egy fenntarthatóság felé. A belsőleg megoldott főzés - szintén a helyi termék bevonásával, ezzel együtt a közmunkával, tehát az emberi oldalával, közmunkával kiegészítve - egyfajta új modell lehetne. A gyógyszer vény nélküli ügyekről beszéltünk. Tényleg pozitívan szeretném zárni, mert azt gondolom, hogy valóban elindult egy olyan folyamat, ami talán részben valóban az emberi jogi bizottságnak, illetve ennek a bizottságnak a vizsgálódásából is fakad, a médianyilvánosság. Én azt gondolom, hogy emberi jogi, fogyasztóvédelmi ügyekben, bizony, a nyilvánosság, tehát az, hogy megnevezni, nyilvánosság elé tárni a problémát, nem egy negatív, hanem végső soron pozitív tevékenység, tehát nem kell abban senkit visszafogottságra ítélni, hogy feltárjon problémákat, mert az előbb-utóbb megoldások felé vezet. Körülbelül ennyit akartam elmondani. Kérem a bizottság tagjait, hogy kérdéssel, kommentárral jelezzék, hogy hozzájárulnak.

Kérdések, hozzászólások

MÁGORI JÓZSEFNÉ (Fidesz): Egy fontos kérdésem volna. Azt tetszetek mondani, hogy 12 ezer körüli az állandó fogva tartotti létszám most, és a fele dolgozik. *(Dr. Tóth Balázs: 17 ezer.)* Tehát 5 ezer előzetes. *(Dr. Tóth Balázs: Az is fogva tartott.)* Én kétfelé bontom, nem szakértő vagyok itt: én azt mondom, tehát nem az előzetes fogva tartotról, hanem a 12 ezer elítéltről beszélek, és abból 6 ezren dolgoznak. Az a kérdésem, hogy a másik 6 ezerből mennyi munkaképes van még, akinek még eddig nem sikerült valamiféle munkát biztosítani, és nagyon jó volna, mert az iránynak ennek kell lenni, hogy mindenki, aki fogva tartott, dolgozzon, és abból következik, hogy onnantól kezdve legyen tb-je is, természetesen csak ez lehet a cél. De mennyi ez az ember?

A másik pedig, itt hallom - hogy mondják önök? *(Dr. Tóth Balázs: Kitérkezés.)* – a kitérkezés problémáját. Megmondom az őszinte igazságot, hogy én ezt nem is értem, hogy hogyan lehet ez probléma. Elhiszem a törvényi körülményeket, de mi az, hogy átlagosan 15 százalékkal adhatja drágábban az alvállalkozó ott az árakat? Miről beszélünk? Ez egy versenyszféra, mondom én, és akkor ott átlagárákon kell árulni, nem többért meg nem tudom, mennyiért. Nem is értem, hogy miről beszélünk. Hol van a gazdaságban még olyan lehetőség, hogy egyébként 15 százalékkal eltérhetek a nem tudom, mitől? Ezt nem is értem; én egyébként vállalkozó vagyok, és kereskedelemben élek, tehát nem is értem, hogy miről beszélünk. Volt még egy, amit szintén nem értek. Tb-biztosítás, az árak és hogy mennyien szeretnének dolgozni, ez a három dolog, ami szerintem a lényeges a dologban. Köszönöm a szót.

ELNÖK: Tessék!

Z. KÁRPÁT DÁNIEL (Jobbik): Köszönöm a szót, elnök asszony. Csak nagyon röviden szeretnék három apró kérdéskörben reflektálni, vagy talán egy kicsit szélesebb kitekintést kérni. Az egyik fontos kérdésem az lenne, hogy a szabálysértési törvény módosítása eredményeképpen e rendszeren belül milyen változások észlelhetők, voltak észlelhetők, milyen tendenciák várhatóak, képes-e akár a büntetés-végrehajtás, akár a rendszer intézményrendszere feldolgozni hosszú távon azt a várható többletterhet, ami ebből kifolyólag jelentkezik.

Az ellenőrzéssel kapcsolatban - már ami az önfenntartó vagy fenntartható börtönt illeti - kis polémiánk biztos, hogy lesz a tekintetben, hogy ha a börtönnek önmagában fenntartónak kellene lennie, tehát hosszú távú célként jelenne meg már a megnevezésben is,

hogy ez egy jó dolog, amit fenn kell tartani, ezt én nem feltétlenül tudnám támogatni. Én inkább a „Tent City” irányultságot vallom magaménak, tehát legyen egy hasonló intézmény, igenis, riasztó azok számára (*Mágori Józsefné: Így van.*), tehát hordozzon egyfajta, ha nem is félelemmel, de tartással teli kisugárzást az összes, bűnözésre hajlamos személy számára. Ne akarjon ott lenni, és ne akarjon fenntartható módon ilyen intézményben... (*Mágori Józsefné: Szanatórium.*) Nem akartam csúnyábban mondani, hogy bűnözőképzők és wellnessbörtönök is léteztek, talán mondhatom, hogy még léteznének is Magyarországon, ha nem nyúlnánk bele ebbe a rendszerbe, de mindképpen egy elriasztó erőt kellene és lehetne ez irányban felmutatni, ez mindenképpen fontos volna.

Azt hiszem, hogy ez az albizottsági ülés sem lenne teljes, ha nem hangzana el Budaházy György neve is annak tekintetében, hogy egy kettős vagy akár többszörös mérce is fellelhető akár a fogva tartottak mindennapi körülményeinek tekintetében, akár olyan teljesen egyszerű ellátásbéli hiányosságok vagy jogi nonszenszek okán, mint például, hogy Budaházy György sem kaphatta meg a saját peranyagát, vagy a későbbiekben kézzel kellett azt átnéznie, és egy olyan notebookon férhetett hozzá, ahol még egy Word-dokumentumban sem lehetett saját jegyzeteket készíteni, tehát olyan jogi nonszenszek tömege fordul elő ebben a rendszerben, amelynek feldolgozása, eliminálása, kiiktatása nem várathat magára. Nagyon szépen köszönöm.

ÖRVENDI LÁSZLÓ JÓZSEF (Fidesz): Tisztelt Albizottság! Én csak röviden szeretnék egy pár szót szólni. Nem vagyok jártas ezen a területen, nem is szeretnék (*Derültség.*), úgyhogy csak annyit, hogy nekem megütötte a fülem, amit Mágoriné képviselő asszony is felvetett, hogy mi az, hogy csak 50 százalék dolgozik. Én úgy gondolom, hogy itt szabadságvesztés van, büntetés-végrehajtás van, és akkor felvetődik a kérdés, hogy elégedettek-e a rabok. Hát hogy volna elégedett? Először is be van zárva, nem elégedett, de ne is legyen elégedett, mert ők a büntetésüket töltik, nekik az a dolguk, hogy ott a büntetést töltve az időt letöltsék, dolgozzanak, és legyen önfenntartó, hogy ne kerüljön a társadalomnak annyi pénzébe, mint amennyibe most kerül. Én is nagyon helyesnek tartom azt a célt, hogy az önfenntartó büntetés-végrehajtási intézet felé haladjunk. (*Mágori Józsefné: Így van. Én is ezt mondtam.*) Dolgozzanak! Régen - nem akarok példákat mondani - követ törtek, utat építettek és a többi; még nem is az elmúlt 60 évre gondolok, hanem azelőttre. Nekem az a meglátásom, hogy a rabokat, hogy így fejezzem ki magam, nem szabad munka nélkül, sok esetben tévé előtt, bodyzva, továbbképezve (*Derültség.*) a törvénytelen ségek irányába egymást, tölteni az időt, hanem igen, tessék, dolgozzanak. Az, hogy ha rendesen végzik a munkájukat, esetleg társadalombiztosítási vagy legalábbis nyugdíjjárulék felé is gondolkozni kell, hogy esetleg kaphassanak, ez is meggondolandó; ez szabadságvesztés, ez egészen más körülmény, mint ami a civil életben van. Röviden ennyit szerettem volna mondani.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm. Én nem fogok belemenni a fenntartandó vagy fenntartható börtön polémiába, ezt a magyar nyelv szabályai szerint el lehetne hamar dönteni. Kérek egy gyors reflexiót erre, és a végén arra fogom kérni a bizottság tagjait, hogy nagyjából fogalmazzunk meg egy ilyen ajánlási sort. Bennem még az is felmerült, hogy érdemes lenne a foglalkoztatási bizottság figyelmébe ajánlani ezt az egész témát. Parancsoljon!

Reagálások

DR. TÓTH LÁSZLÓ helyettes államtitkár (Belügyminisztérium): Köszönöm szépen, elnök asszony. Vissza kell térnem az önfenntartó, fenntartható börtönökhöz. Lehet, hogy rossz volt a megfogalmazás, közgazdászként teljes mértékben költségvetési aspektusból közelítettem meg. Az önfenntartás nekem az, mivel ez a 32 börtön 50 milliárdot visz el az államháztartásból (*Mágori Józsefné: Ez sok.*), hogy ez lehetőség szerint minél kevesebb

legyen. Nem a személyre szóló öfenntartásra gondoltam, hogy most bezárunk, és akkor te mindenféleképpen termeld meg, amennyibe kerülsz, hanem arra gondoltam, mivel ebben van egy csomó bér, egyéb járulék és egyéb infrastrukturális kérdések, hogy lehetőség szerint takarékoskodjunk, ezt szerettem volna kihozni belőle.

Hányan dolgoznak? Körülbelül 6 ezren dolgoznak, 6 ezren nem dolgoznak. Durva számokat mondok, nem szeretnék hasalni, véleményem szerint még legalább a fele munkaképes. Hogy miért nem dolgoznak ennyien? Egyrészt költségvetési munkáltatásban több nem foglalkoztatható, ha a költségvetési munkáltatásban többet foglalkoztatunk, az szintén államháztartási pénzt visz ki, másrészt a gazdasági társaságok a gazdasági törvény alapján működnek, tehát például az ügyvezető személyesen felel vagyónával a gazdasági társaságért. Ugyanúgy, mint egy polgári gazdasági társaság: ha neki nincs meg a felszívóképessége, tehát nincs megrendelésállománya, nincs olyan infrastruktúrája, amivel versenyképes, akkor nem tud többet foglalkoztatni. Itt van az, amit a lelegején elmondtam, hogy próbáljuk meg a belső ellátás felé növelni a megrendelésállományt, az infrastruktúrát, és ennek utolsó pontjaként a fogva tartotti foglalkoztatást növelni.

Kiskereskedelmi ár kontra 15 százalék, vagy nem a kiskereskedelmi ár, hanem a nagykereskedelmi ár, 15 százalék. Kiskereskedelmi árnál magasabb áron nem forgalmazhat, ez le van írva a szerződésben. Ez azt jelenti, hogy ugyanúgy, ahogy önök meg én is, elmegyek a kiskereskedelmi boltba, ő se fizethet többet, de valamilyen formában a bérlőnek is kell biztosítani azt a minimális többletköltséget, amivel ő ezt az egész vállalkozását fenn tudja tartani. *(Mágori Józsefné: Ne csinálja!)* De az Auchant nem tudjuk betelepíteni a börtönbe. *(Mágori Józsefné: Az rendben van.)* A börtönben kiskereskedő lehet. Van ennek egy másik alternatívája, ezen gondolkodunk, a belső ellátás, de az megint egy vagy két embert kivesz az alapfeladatból. Az is megoldható, hogy a bv főfoglalkozású dolgozója üzemeltet egy büfét, mint ahogy egyébként más helyeken ilyen van. *(Mágori Józsefné: Ki keresi a bérét?)* Ez vizsgálat kérdése. A szabálysértési törvényben, a feltételeket biztosítottuk, a solti négyes objektum megnyitásra került, illetve a Gyorskocsi utca június környékén kerül ismételtelen megnyitásra, ahol az elzárásokat tervezzük. Körülbelül átlag 150 fővel nőtt így a fogva tartotti elzárásos elhelyezés. Röviden ennyit szeretnék elmondani, vezérőrnagy úrnak pedig megadnám a szót a Budaházy úrral kapcsolatos kérdésre.

DÖMÉNY SÁNDOR bv vezérőrnagy (Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága): Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Államtitkár Úr! Köszönöm a szót. Mielőtt Budaházy Györgyről beszélnék, én értelmileg is, érzelmileg is felfogom, hogy milyen fórumon vagyunk, és most érzem először azt, hogy nem hátrány az, hogy nem echt bv-s vagyok, végighallgatva a képviselő asszonyt és képviselő urat. Persze eddig ezt így nem éltem meg, megjártam egy-két fórumot, de azért nekem azt az egészséges és biztonságos egyensúlyt is azért figyelembe kell venni. Igen, bennem is sokszor megfogalmazódott, hogy a nevünk is az, hogy büntetés-végrehajtás, tehát legalább már ott tudatosuljon abban az egyénben, aki nem törvény szerint él, hogy olyan helyre kerül, hogy az már abban is másabb, mint az általános otthoni helyzet. A saját szitaagyam szerint, mert én nem vagyok echt bv-s, bűnelkövetőkről meg bűnözőkről, ilyen csoportosításról beszélnék; ez nem hivatalos, ez csak a magam tapasztalata. Az egy objektív dolog valószínűleg, hogy elég széles körű az a csoportosítás, aki eleve jobb körülmények közé kerül a legrosszabb börtönünkben is, mint otthon, de ez a legkevesebb baj, mert ha nem figyelünk oda, vannak kiképzőközpontok némelyik kemény börtönben, és ez nekem egy megerősítés. Rögtön hozzáteszem, azért a biztonságos és egészséges egyensúlyt meg az európai uniós ajánlásokat azért szem előtt kell tartani, de azért azt mondom, hogy most önöket hallgatva egy kicsit átsodródttam az élet napos oldalára.

A munkáltatás. Örülök, hogy megerősíti az én gyakorlati tevékenységemet vagy a mi gyakorlati tevékenységünket államtitkár úr, de ez itt a lényeg, tehát egy az, hogy járuljon

hozzá guruló forintban a tartásához, a másik oldalon, ami szakmai, úgy szoktunk fogalmazni, hogy ha mi nem csinálunk programot a fogva tartottnak, ő csinál. A zárkában éjszaka legyen legtöbbet, és tanítsuk, de inkább dolgoztassuk, elnézést, én is ezt mondom. (*Mágori Józsefné: Képezzék.*) Ami tetszett, és megint őszintén jelentek erről, csak ön nem szakmailag fogalmazta meg, hogy megint szemléletváltás kell: az előzetes letartóztatottak. Van egy alaptalan félelem az én kollégáimban, mert ők így szocializálódtak, meg egy kis kényelmi - elnézést, nincsenek itt -, államtitkár úr azért barátom, Palló úrtól meg elnézést kérünk. Van egy szabály, egy rendeletben megfogalmazott szabály, hogy az előzetesen letartóztatott fogva tartottakat egy hónapban hány órában kötelező, hogy kivegyék a zárkából, ez 24 óra, és legalább a rendtartásba, a takarításba bevonják, de még ez sem történik meg, mert megvan az ezer kiskapu, hogy büntársi csoportosítás, ezzel nem találkozhat, aztán néha meg odaragadunk a kilincshez, mert olyan koszos, ezek meg - vagy ők, elnézést - ülnek a zárkában. Tökéletesen igaza van, ezen változtatni kell. Megint nem kell hozzá pénz (*Mágori Józsefné: Semmi. Persze.*), csak a gondolkodás. Szabálysértési eljárás vonatkozásában államtitkár úr elmondta a főgondolatot. Mi ezt szakmailag úgy rendeztük, hogy egy általam kiadott szakutasítás aprópénzre váltja: hol van a gyűjtőhely, hova kell bevonulniuk, megvan, hogy hány napra ítéli el a bíró, onnét, ha megvan a csoportosításuk - ha fiatalkorú, ha fiatalkorú hölgy, ha nagykorú -, és ez le van szabályozva. Van egy nagyon nagy eredményünk helyileg, a bekiabálások a Venyigével kapcsolatban, ott is egy szabálysértési rendeletet módosított miniszter úr, és azóta egészen más a helyzet, és ezt is a mi kezdeményezésünkre tette.

Budaházy György vonatkozásában. Igen, ez úgy tűnik, hogy ez az „amikor a hóhért akasztják” című fejezet. Embere válogatja, ez nem véletlen, és most nem arról van szó, hogy én; hozzám tartozik. Abban a pillanatban, amikor tudomásomra jutott, hogy Vácott mi történik Budaházy Györggyel - és mi nem ítélőszék vagyunk, nekünk az a feladatunk, hogy a követelményeknek megfelelően, amiben benne van az emberség is egyébként, a fogva tartását rendezzük, és ne még szerencsétlenebb helyzetbe taszítsuk -, abban a pillanatban onnét ki lett emelve, és nem azért, mert Budaházy György, persze hazudnék, azért csak jobban rajta van a figyelem. Azonnal olyan helyre hozattam, ez az én jogköröm, ahol egészen más az egyszemélyi vezető felfogásbelileg és hozzáállásbelileg, egészen mások az alárendeltjei, és már nem manuálisan kell a több ezer oldalas peranyagot átnézni, de nemcsak neki - elnézést, hogy így fogalmazok -, hanem a „mezei” fogva tartottnak sem. Amit mondtam, hogy neki persze valahol sikerélmény, hogy igen, az én problémám mentén engem már nem védenek meg, mert már megtörtént, de a többi már nem kerül ilyen helyzetbe. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm. (*Jelzésre:*) Parancsoljon!

DR. PALLÓ JÓZSEF bv ezredes (Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága): Egyetlenegy mondat. Köszönöm szépen. A börtönök által közvetített üzenethez kapcsolódóan csak annyit szeretnék hozzáfűzni, hogy kétségtelen, hogy ennek a dolognak van egy olyan szegmense, ami inkább azt fejezi ki, hogy börtönben lenni márpedig nem jó, de azt is szeretném hozzátenni, hogy ennek az üzenetnek a manifesztálódása azért álláspontom szerint nem jelentheti azt, hogy az alapvető emberi jogok sérülnek, tehát ez egy olyan biztos pozicionálási pont, amit mindenkor középpontba kell állítani. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen.

MÁGORI JÓZSEFNÉ (Fidesz): Szeretnék visszatérni még ide a munkahelykérdésre elsősorban. Én emlékszem, feljebb múlt időkben, amikor a szegedi börtönből, a Csillag enyhébb fokozatú részlegéből Makóra kihoztak a Zöldérthez 1-2 busznyi embert dolgozni ilyen alkalmi, 1-3 hónapig tartandó hórúkmunkához. Azt szeretném kérdezni, hogy lehet,

hogy nem hiszik el, de egyszerre van jelen Magyarországon a munkanélküliség és a munkaerőhiány. Ez lehet, hogy hihetetlen, de a mi vidékünkön egészen biztos, hogy igaz, mert egy csomó ember kunhátas, és nem akar dolgozni, sőt olyan szociális ellátás van, hogy nem éri meg neki. Nálunk fokhagyma, vöröshagyma, petrezselyemgyökér kertészeti termelés folyik nagyon nagy méretben, és állandó a munkaerőhiány, nyáron két hónapig meg ősszel két hónapig.

Van-e arra lehetőség, hogy egy vállalkozó vagy őstermelő - vagy nem tudom, minek hívjuk - megigényel 50 embert két hétre, és fizeti annak az útiköltségét, munkabérét, járadékát, tehát egy normális, hívjuk úgy, hogy munkaerő-kölcsönzéssel foglalkozik a börtön, ha az egy olyan lokális helyen van, ahol őrizhető, tehát nem az a vége, hogy a fele busz meglép. Van-e erre lehetőség? Ez szerintem nem biztos, hogy állandó munkát és egy éves munkát biztosítana, de a szanatóriumi ellátás mellett egy kis igénybevételt eredményezne. Ezen gondolkoznak-e, mert vannak ilyen területei az országnak, ahol a mezőgazdaságban alkalmaként - és az alkalom alatt hónapokat értek, nem egy-két napot - erre van lehetőség szerintem. Ha ilyennel törődnek, az enyhít a munkahelyhiányon, vagy hogy mondjam.

Nem tudom, hogy most lehet-e, régen egészen biztos lehetett, hagymát pucoltak Makón a Zöldértnél, akár két busz fogva tartott is egy nap, és az a régen, mondjuk, 7-8 éve volt. Ennyit szerettem volna mondani.

ELNÖK: Köszönöm szépen. *(Jelzésre:)* Akkor gyorsan!

DÖMÉNY SÁNDOR bv vezérőrnagy (Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága): Most is lehet. Konkrétan erre a kérdésre, hogy tudjuk bizonyítani, hogy amiről beszélünk, a mögött tartalom is van: országos szinten ennek a területnek én vagyok a felelőse. Ha ez a vállalkozó hölgy vagy úr engem megkeres - nem azért, mert engem meg kell keresni -, több módon, megadom a paramétereimet a rendezvény után, leírja, hogy mit szeretne, ezt azonnal tudjuk rendezni.

MÁGORI JÓZSEFNÉ (Fidesz): A mi vidékünkön ezzel biztos, hogy élnének a vállalkozók.

DÖMÉNY SÁNDOR bv vezérőrnagy (Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága): Minden feltétel megvan hozzá.

DR. TÓTH LÁSZLÓ helyettes államtitkár (Belügyminisztérium): Bocsánat, ezt bérmunkának hívjuk, és a jelenlegi munkáltatás 80 százaléka erről szól, tehát a jelenlegi gazdasági társaságaink és a költségvetési munkáltatás *(Mágori Józsefné: Az is bérmunka.)* bérmunka, így van.

MÁGORI JÓZSEFNÉ (Fidesz): Így gondoltam, tehát hivatalos munkaerő-kölcsönzésről beszélünk.

ELNÖK: Esetleg Tóth Baláznak van-e bármi kiegészítenivalója?

DR. TÓTH BALÁZS munkatárs (Helsinki Bizottság): Azt gondolom, hogy ami fogyasztóvédelmi kérdés, és amiről a bizottság szól, abban nem láttam ellentétet, az egyéb kérdésekhez meg nem szeretnék hozzászólni, mert itt maradhatnánk körülbelül 2062-ig, és nem értenék egyet sok dologban; fogyasztóvédelmi tekintetben egyetértünk szerintem.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Én is ezt érzekelem, úgyhogy egy ajánlássort fogok megfogalmazni ennek az ülésnek az eredményeként. Egy apró pontosítás még: nem 15 százalék, hanem 5 százalék az eltérés. *(Dr. Tóth Balázs: Csak abban az intézetben.)* Itt ebben az intézetben, amire én választ kaptam; az más kérdés, hogy nem feltétlenül a Tescóból, Auchanból, hanem ennél alacsonyabb árfekvésű helyről tudják beszerezni, tehát azért itt a 15 százalék a valóságban meglehet.

Nagyon szépen köszönöm minden vendégünknek és az előadónak, hogy eljöttek, illetve a bizottság tagjainak, hogy kérdésekkel, megjegyzésekkel segítették a munkát. Azt gondolom, hogy ami a Fogyasztóvédelmi bizottság kérdéseit illeti, abban egy jelentős egyetértés van. Biztos, hogy itt a foglalkoztatási bizottság figyelmébe érdemes ajánlani egy pár kérdést, úgyhogy erre visszatérünk, és még egyszer köszönöm mindenkinek.

(Az ülés befejezésének időpontja: 10 óra 28 perc)

Ertsey Katalin
az albizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Várszegi Krisztina